

Затверджено
Педагогічною радою
Звягельського медичного
фахового коледжу
Житомирської обласної ради
Протокол №8 від 20.06.2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОГРАМУ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
У ЗВЯГЕЛЬСЬКОМУ МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Введено в дію наказом директора
Звягельського медичного
фахового коледжу
Житомирської обласної ради
від 20.06.2025 р. №103

Олена СОЛОДОВНИК

Звягель,

2025

1. Загальні положення

1.1. Положення про програму навчальної дисципліни (далі – Положення) у Звягельському медичному фаховому коледжі Житомирської обласної ради (далі – Коледж) розроблено відповідно до Закону України «Про фахову передвищу освіту», стандартів фахової передвищої освіти, «Положення про організацію освітнього процесу».

1.2. Положення регламентує порядок розроблення, погодження, затвердження, оновлення та використання програм навчальних дисциплін у Коледжі.

1.3. Програма навчальної дисципліни (далі – Програма) є нормативним документом освітнього процесу, що визначає зміст, обсяг, структуру та організацію вивчення дисципліни відповідно до стандарту фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю.

1.4. Програма за своїм змістом є документом, що визначає загальні та фахові компетентності, якими має оволодіти здобувач освіти відповідно до кваліфікації майбутнього фахівця.

1.5. Основним призначенням Програми є:

встановлення відповідності змісту освіти освітній програмі та стандартам фахової передвищої освіти;

ознайомлення учасників освітнього процесу зі змістом освіти, критеріями та засобами оцінювання результатів навчання тощо;

встановлення відповідності при зарахуванні результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання).

1.6. Програма розробляється для кожної навчальної дисципліни на підставі освітньо-професійної програми (освітньо-професійної програми та освітньої програми повної загальної середньої освіти для підготовки фахівців на основі базової середньої освіти).

1.7. Відповідальність за якість, актуальність змісту, відповідність чинним освітнім програмам несе викладач, за яким закріплена навчальна дисципліна (освітній компонент).

1.8. Відповідальність за наявність Програм з усіх дисциплін, закріплених за цикловою комісією (далі – ЦК), покладається на голову ЦК. При зміні викладача Програма передається новому викладачу.

1.9. Виконання Програми є обов'язковим для викладачів, які забезпечують викладання дисципліни, а також для здобувачів освіти під час її вивчення.

1.10. На основі Програми розробляються матеріали навчально-методичного забезпечення, що гарантують успішне оволодіння здобувачами освіти програмного матеріалу.

1.11. Для багатосеместрових навчальних дисциплін розробляється єдина Програма із розплануванням її складових за семестрами викладання.

1.12. Контроль за якістю підготовки Програми, її відповідності навчальним планам та державним стандартам покладається на голів циклових комісій та заступника директора з навчальної роботи Коледжу.

1.13. Програма навчальної дисципліни (навчального предмета, практики), визначає її зміст, мету, завдання, очікувані результати навчання та сформовані компетентності, розподіл загального обсягу годин між видами навчальних занять та самостійною роботою здобувачів освіти, послідовність, організаційні форми навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання тощо (Пункт 5.16 розділу V Типового положення про організацію освітнього процесу), (Додаток 1).

1.14. Робоча програма навчальної дисципліни (для загальноосвітніх дисциплін), розробляється викладачем на основі навчальної програми дисципліни (Навчальні програми для 10-11 класів (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, 2011 рік) рівень стандарту, який передбачає базовий обсяг знань) з урахуванням фактичної кількості годин за робочим навчальним планом спеціальності. Робоча програма навчальної дисципліни містить виклад конкретного змісту дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного й підсумкового контролю, критерії оцінювання знань, перелік основної та додаткової літератури (Додаток 2).

Робоча програма навчальної дисципліни складається для навчальної дисципліни загалом, щорічно розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії й затверджується заступником директора з навчальної роботи. Якщо стандарти фахової передвищої освіти та навчальна програма не змінюються, то робоча програма навчальної дисципліни перезатверджується. У робочу програму навчальної дисципліни можуть вноситися зміни й доповнення, які затверджуються заступником директора з навчальної роботи. Назви тем занять не повинні дублюватися.

2. Структура Програми

2.1. У структурі Програми рекомендовано такі складники:

загальна інформація (титульна сторінка);

опис навчальної дисципліни; статус дисципліни: обов'язкова чи вибіркова;

мета, завдання вивчення дисципліни;

очікувані результати навчання з дисципліни навчання та сформовані компетентності;

засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування;

програма навчальної дисципліни;

структура навчальної дисципліни/тематичний план навчальної дисципліни;

плани (зміст) лекційних/теоретичних, практичних, семінарських занять;

завдання/тематика для самостійної роботи студентів;

індивідуально-консультативна робота;

методи навчання;

методи контролю/засоби діагностики результатів навчання;

критерії оцінювання результатів навчання;

перелік питань для підсумкового контролю (екзамену/диференційованого заліку);

рекомендована література (основна, додаткова, інформаційні ресурси).

3. Зміст Програми

3.1. Титульна сторінка містить інформацію: назва навчальної дисципліни, заклад освіти, інформація про погодження та затвердження, Галузь знань І *Охорона здоров'я та соціальне забезпечення*, Спеціальність І5 *Медсестринство*, Освітньо-професійний ступінь *Фаховий молодший бакалавр*, Освітньо-професійна програма *Лікувальна справа/Сестринська справа*, обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять; розробник(и)/укладач(і) – ім'я та прізвище викладача чи викладачів, які розробили програму.

3.2. Опис навчальної дисципліни повинен включати: загальну кількість годин, передбачених навчальним планом для вивчення дисципліни; кількість кредитів ЄКТС, шифр та назву спеціальності, ступінь фахової передвищої освіти; співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи, характеристики навчальної дисципліни, форму контролю); статус дисципліни: обов'язкова чи вибіркова.

3.3. Мета і завдання навчальної дисципліни: стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни зазначаються у контексті спеціальності з урахуванням вимог стандарту фахової передвищої освіти (освітньо-професійної програми).

3.4. Очікувані результати навчання: навести визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна (РН з Стандарту); вказати, що повинен здобувач фахової передвищої освіти знати, розуміти, бути здатним

продемонструвати після завершення вивчення навчальної дисципліни (ЗК, СК, ДСК з Стандарту). Формулювання результатів навчання має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх.

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

3.5. Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: екзамени; комплексні контрольні роботи; стандартизовані тести; командні проекти; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; завдання на спеціальному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

3.6. Програма навчальної дисципліни – перелік змістових модулів із описом кожної теми (таблиця із загальною тематикою).

3.7. Структура навчальної дисципліни/тематичний план – таблиці, де вказані теми дисципліни, у тому числі (за наявності) теми лекційних, практичних, семінарських занять); враховує всі види аудиторних та позааудиторних навчальних робіт здобувача фахової передвищої освіти. Загальна кількість годин має відповідати навчальному плану. Тема кожного заняття повинна мати назву та кількість годин, відведених на її засвоєння; кількість годин самостійної роботи.

3.8. Плани (зміст) лекційних/теоретичних, практичних, семінарських занять розробляються на кожне заняття, містять зміст, структуру відповідно до програми навчальної дисципліни. План занять складається з 3-7 питань; для лекцій – вказується перелік основної та додаткової літератури для кожної теми. Зміст семінарських і практичних занять повинен мати завершений цілісний характер, містити сучасні матеріали, новини з галузі знань. Перелік занять нумеруються, можлива подвійна нумерація занять: окремо за видами (лекції, практичні, семінарські заняття) та наскрізна нумерація всіх занять. Назви тем занять не можуть дублюватися. До кожного практичного заняття необхідно зазначити практичні навички, що формуються та удосконалюються під час вивчення теми.

3.9. Завдання/тематика для самостійної роботи. Самостійна робота здобувача освіти – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Самостійна робота має охоплювати всю навчальну програму із зазначенням кількості годин, відведених на виконання кожної теми.

3.10. Індивідуально-консультативна робота проводиться з метою покращення засвоєння навчальних дисциплін. Індивідуально-консультативна робота включає в себе надання консультацій з окремих тем курсу та питань, висвітлених на заняттях і недостатньо засвоєних студентами в процесі самостійного вивчення матеріалу. Консультативна робота може проводитися у формі індивідуальних та групових занять, бесід. Вона включає в себе і перездачу тем курсу, що розглядалися на пропущених студентом заняттях.

Індивідуально-консультативна робота проводиться в позааудиторний час за окремим графіком, затвердженим цикловою комісією.

Індивідуальне завдання – форма організації навчання, що має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі освіти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальне завдання – це завершена теоретична або практична робота в межах програми навчальної дисципліни, яку здобувачі освіти виконують на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських, практичних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому. У робочій програмі може зазначатися назва індивідуального завдання, його обсяг, структура, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання.

Тематика індивідуальних завдань повинна відповідати змісту навчальної дисципліни, бути актуальною і передбачати поглиблене вивчення дисципліни, проведення пошуково-дослідницької роботи здобувачами освіти.

3.11. Методи навчання. Вказати методи навчання, які будуть використані у процесі проведення лекційних, практичних, семінарських та інших видів навчальних занять.

3.12. Методи контролю/засоби діагностики результатів навчання
Вказати методи та форми контролю (поточного та підсумкового) та засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання. Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тести, есе, виконання практичних завдань, ситуаційних задач, презентації результатів виконаних завдань; інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Форми поточного та підсумкового контролю: контроль здійснюється шляхом усного, індивідуального усного та письмового опитування, перевіркою виконаних тестових завдань, перевіркою виконаних завдань віртуальної аудиторії.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми під час занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи. Пріоритетним є формувальне оцінювання; взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль тощо. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються викладачем відповідної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача освіти. Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену, дифзаліку, захисту звіту з практики тощо.

Показники контролю знань здобувачів освіти є основою для оцінки результатів навчання, вирішення питання призначення стипендії, допуску до атестації здобувачів освіти та видачі диплома про освітньо-професійний ступінь.

3.13. Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки й трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. У розроблених критеріях слід зазначити за яку кількість допущених помилок і недоліків ставиться певна оцінка. Застосування критеріїв дає можливість упорядкувати й систематизувати вимоги, що враховуються при вивченні певних навчальних дисциплін.

Методика та алгоритм розробки і встановлення критеріїв, норм оцінювання повинні відображати: розробка і встановлення узагальнених ознак кожної оцінки (балу) з дисципліни; опис, узагальнення та систематизація сукупності типових помилок, що допускають здобувачі освіти з цієї дисципліни.

При розробці критеріїв системи оцінювання якості знань здобувачів освіти необхідно враховувати три основні компоненти: 1) рівень знань: глибина і міцність знань, рівень мислення, уміння синтезувати знання з певних тем, уміння складати розгорнутий план відповіді, давати точні формулювання, правильно користуватися понятійним апаратом, культура відповіді (грамотність, логічність і послідовність викладення матеріалу); рівень умінь, навичок і прийомів виконання практичних завдань; 2) навички самостійної роботи: навички пошуку необхідної літератури, орієнтація в потоці інформації з обраної спеціальності, навички ведення записів (складання простого й розгорнутого плану, конспекту, виступу), а також навички пошуково-дослідницької роботи; розв'язування тестових завдань; 3) уміння застосувати знання на практиці: реалізація на практичних, семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань під час проходження практики.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти передбачають вимоги до знань і вмінь студентів за 12-бальною (загальноосвітні предмети) та 4-бальною (фахові дисципліни) системами.

3.14. Рекомендована література. У розділі необхідно вказати основні, додаткові джерела, інтернет-ресурси. До переліку основної літератури включають нормативні документи, вітчизняні і зарубіжні підручники, навчальні посібники. У перелік додаткової літератури, який призначений для більш поглибленого вивчення окремих розділів або тем, включаються різні довідкові, періодичні видання, монографії тощо. Перелік літератури має бути укладений відповідно до вимог діючих бібліографічних стандартів.

Розділ повинен містити посилання на документи в інформаційних системах, які можуть бути корисними при вивченні навчальної дисципліни. Тут наводять електронні адреси сайтів та інтернет-джерела з нормативною базою, які доступні здобувачам освіти.

4. Розроблення та затвердження Програми

4.1. Програма обговорюється і схвалюється на засіданні ЦК, затверджується підписом заступника директора з навчальної роботи. Програма затверджується раз на три роки; оновлюється з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм і, зокрема, отриманих побажань та зауважень від здобувачів освіти та стейкхолдерів.

4.2. До Програми можуть вноситися зміни й доповнення, які обговорюються і схвалюються на засіданні ЦК та затверджуються заступником директора з навчальної роботи. Зміни й доповнення вносяться щорічно до початку нового навчального року, як додаток. Додаток до Програми оформлюється з дотриманням вимог до того розділу, до якого вносяться зміни (доповнення).

Зміни можуть бути ініційовані: викладачем дисципліни; завідувачем відділення чи головою ЦК; адміністрацією коледжу (наприклад, за результатами моніторингу якості освіти, змін у стандартах або на основі рекомендацій акредитаційних комісій); зовнішніми чинниками: зміни в законодавстві, нові освітні стандарти, впровадження ІТ, воєнний стан тощо.

Викладач (або авторський колектив): аналізує чинну Програму; готує пропозиції щодо змін (зміст, обсяг, тематика, види занять, компетентності, форми контролю); оформлює нову редакцію або додатки до чинної програми. Зміни обговорюються на засіданні ЦК, в протоколі ЦК фіксуються рішення і зауважень. У разі потреби програма доопрацьовується.

Документи, які супроводжують зміни: заява/пояснювальна записка щодо необхідності змін; оновлена Програма (в електронному і паперовому вигляді); протокол засідання ЦК; наказ про затвердження змін.

4.3. Програма роздруковується на білих аркушах формату А4, зберігається у викладача, голови ЦК та заступника директора з навчальної роботи. Електронна версія Програми зберігається в голови ЦК, на початку навчального року завантажується викладачем у навчальну хмару Коледжу у розділ «Навчально-методичний комплекс».

**ЗВЯГЕЛЬСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ **Драч М.В.**
_____ **2025 р.**

Схвалено
на засіданні циклової комісії
загальноосвітньої, гуманітарної та
соціально-економічної підготовки
Протокол № __ від «__» 2025 р.
Голова циклової комісії _____

Програма навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність І5 Медсестринство
Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма Лікувальна справа

Розроблено згідно з Додатком 2 до листа МОН України «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення» від 09.07.2018 № 1/9-434
із врахуванням вимог стандарту фахової передвищої освіти
спеціальності 223 Медсестринство
(Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.11.2021р. № 1202)
відповідно до навчального плану 2022 р.

Всього за навчальним планом – **90 годин**
Кредитів ЄКТС – 3

Лекції – 20 год.
Семінарські заняття – 20 год.
СРС – 50 год.

Розробник робочої програми – Микола ДРАЧ

м. Звягель
2025 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Нормативна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 223 Медсестринство	Рік підготовки
		1
		Семестр
		1
	Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр	Лекції
		20 год.
		Семінарські заняття
		20 год.
		Самостійна робота
		50 год.
		Вид підсумкового контролю
		Екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 45 % аудиторних занять, 55 % самостійної та індивідуальної роботи.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Історія та культура України» є засвоєння здобувачами освіти основних теоретичних засад історії як науки, вивчення етапів історичного розвитку українського народу на держави, сприяти формуванню в студентів національно-культурної ідентичності, патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Завдання навчальної дисципліни — забезпечити освоєння здобувачами освіти загальних компетентностей із засвоєння знань про минуле українського народу та Української держави, із формування здатності критично оцінювати сучасні події через встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

Результати навчання

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати**:

- теоретичні основи історії як науки та основи принципу історизму;
- етапи історичного розвитку українського народу та української державності починаючи від появи людини на території України до сьогодення;
- про видатних українців та їх роль в становленні Української держави.

Вміти:

визначати хронологію історичних подій;
використовувати історичні знання для пояснення фактів та подій минулого українського народу;
встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями та періодами української історії;
визначати сучасні проблеми України шляхом аналізу історичного розвитку українського народу.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних компетентностей, визначених стандартом фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство:

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння **історії** та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних програмних **результатів навчання**:

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Розділ/Тема
1	Вступ. Давня історія України-Руси
1.1	Вступ до курсу «Історія України».
1.2	Найдавніша історія України.
1.3	Утворення і розвиток ранньофеодальної держави Київська Русь. Культура періоду Київської Русі.
1.4	Галицько-Волинське князівство. Держава Романовичів.
2	Період Литовсько-Польського панування та козацтва.
2.1	Руські землі під владою Литви і Польщі (XIV – перш половина XVII). Зародження козацтва.
2.2	Козацька революція середини XVII століття. Утворення козацької держави та її боротьба за збереження незалежності
2.3	Соціально-економічний та політичний розвиток України у другій половині XVII - XVIII століття. Культура періоду козацтва.
3	Українські землі під владою Австрійської та Російської імперій.
3.1	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття. Розвиток культури.
3.2	Українські землі під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій в другій половині XIX століття. Розвиток культури.
3.3	Україна на початку XX століття (1900-1914).
3.4	Україна в роки Першої світової війни.
4	Українська національно-демократична революція.

4.1.	Українська національна революція в 1917-1921 роках. Постановня національної держави – УНР.
5	Українські землі в складі іноземних держав та тоталітарної імперії СРСР
5.1	Приєднання України до складу тоталітарної імперії СРСР. НЕП.
5.2	Посилення радянської влади в Україні (1929 - 1938). Культурний розвиток міжвоєнного періоду.
5.3	Західноукраїнські землі в 1921 – 1939 роках в складі іноземних держав.
5.4	Україна в роки другої світової війни (1939 - 1945). Радянсько-німецька війна (1941 -1945 рр.). Культура в період війни.
5.5	Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 50 – х років)
5.6	Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953 – 1964рр.)
5.7	Україна в період системної кризи СРСР (1965 - 1985).
6	Відродження незалежності України. Незалежна Україна.
6.1	Відродження незалежності України та розпад Радянського Союзу.
6.2	Україна в перший період незалежності у 1991-2004 рр.
6.3	Соціально-економічний та політичний розвиток України від 2005 р. до сьогодні. Напад росії на Україну. Культура періоду незалежності України.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Вступ до курсу «Історія України».	4	2		2
2	Найдавніша історія України.	4		2	2

3	Утворення і розвиток ранньофеодальної держави Київська Русь. Культура періоду Київської Русі.	4	2		2
4	Галицько-Волинське князівство. Держава Романовичів.	4		2	2
5	Руські землі під владою Литви і Польщі (XIV – перш половина XVII). Зародження козацтва.	4	2		2
6	Козацька революція середини XVII століття. Утворення козацької держави та її боротьба за збереження незалежності	4		2	2
7	Соціально-економічний та політичний розвиток України у другій половині XVII - XVIII століття. Культура періоду козацтва.	5		2	3
8	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття. Розвиток культури.	4	2		2
9	Українські землі під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій в другій половині XIX століття. Розвиток культури.	4		2	2
10	Україна на початку XX століття (1900-1914).	4			4
11	Україна в роки Першої світової війни.	5		2	3

12	Українська національна революція в 1917-1921 роках. Постанова національної держави – УНР.	4	2		2
13	Приєднання України до складу тоталітарної імперії СРСР. НЕП.	4	2		2
14	Посилення радянської влади в Україні (1929 - 1938). Культурний розвиток міжвоєнного періоду.	4		2	2
15	Західноукраїнські землі в 1921 – 1939 роках в складі іноземних держав.	3			3
16	Україна в роки другої світової війни (1939 - 1945). Радянсько-німецька війна (1941 -1945 рр.). Культура в період війни.	4	2		2
17	Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 50 – х років)	2			2
18	Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953 – 1964рр.)	4	2		2
19	Україна в період системної кризи СРСР (1965 - 1985).	4		2	2
20	Відродження незалежності України та розпад Радянського Союзу.	5		2	3
21	Україна в перший період незалежності у 1991-2004 рр.	4	2		2
22	Соціально-економічний та політичний розвиток України від 2005 р. до сьогодення. Напад росії на Україну. Культура періоду незалежності України.	6	2	2	2
	Усього	90	20	20	50

ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекція №1.

Вступ до курсу «Історія України».

План

1. Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу.
2. Проблеми періодизації історії України.
3. Історіографія курсу історії України.
4. Концепції історії України.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).
2. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
3. Світлична В.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2005. – 408 с.

Лекція №2.

Утворення і розвиток ранньофеодальної держави Київська Русь. Культура періоду Київської Русі.

План

1. Утворення Київської Русі. Основні етапи розвитку Київської держави.
2. Становлення державності (князування Олега, Ігоря, Ольги, Святослава).
3. Київська Русь в період найбільшого піднесення та могутності: правління Володимира великого та Ярослава Мудрого.
4. Причини та етапи феодальної роздробленості. Занепад Київської Русі.
5. Культура Київської Русі.

Література

1. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
2. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.
3. Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 351 с
4. Рибалка І.К. Історія України. Частина І: Від найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Х.: Основа, 1994. – 448 с.

Лекція №3.

Руські землі під владою Литви і Польщі (XIV – перш половина XVII). Зародження козацтва.

План

1. Загарбання українських земель Литовським князівством і Польським королівством.
2. Унії, передумови, значення та наслідки.
3. Церковні братства та їх роль.
4. Магдебурзьке право та Литовські статuti.

Література

1. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
2. Брайчевський М. Конспект з історії України / М. Брайчевський. – К.: Знання, 1991. – 204 с
3. Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін]. – К.: Наукова думка, 2005
4. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2001. – 698 с.

Лекція №4.

Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття. Розвиток культури.

План

1. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав.
2. Соціально-економічне становище українських земель у складі Російської та Австрійської імперій.
3. Національно-визвольні рухи в Україні в першій половині XIX ст.
4. Політика австрійського та російського урядів щодо українців.
5. Культура українського народу в першій половині XIX ст.

Література

1. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
2. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
3. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.
4. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К.: Либідь, 1993.

Лекція №5.

Українська національна революція в 1917-1921 роках. Постанови національної держави – УНР.

План

1. Лютнева революція. Центральна рада та її Універсали. УНР. Перша війна УНР з більшовиками.
2. Гетьманат П. Скоропадського.
3. Директорія УНР. Друга війна УНР проти більшовиків.
4. Білогвардійський рух. Отаманщина. Поразка українських сил

в боротьбі за збереження УНР.

Література

1. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
2. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
3. Брайчевський М. Конспект з історії України / М. Брайчевський. – К.: Знання, 1991. – 204 с
4. Кудряченко А. І. Політична історія України XX століття: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костира. – К.: МАУП, 2006. – 696 с.

Лекція №6.

Приєднання України до складу тоталітарної імперії СРСР. НЕП.

План

1. Становище України після революції. Політика «воєнного комунізму».
2. Голод в УСРР 1921-1922 рр.
3. Суть нової економічної політики.
4. Утворення СРСР. Приєднання УСРР до СРСР.
5. Коренізація. Розвиток освіти.

Література

1. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
2. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
3. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2001. – 698 с.
4. Світлична В.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2005. – 408 с.

Лекція №7.

Україна в роки другої світової війни (1939 - 1945). Радянсько-німецька війна (1941 -1945 рр.). Культура в період війни.

План

1. Україна в планах тоталітарних режимів. Радянсько-німецький пакт про ненапад 1939 р.
2. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР.
3. Початок радянсько-німецької війни, німецька окупація УРСР.
4. Окупаційний режим та «Новий порядок». Рух опору на окупованих українських землях.
5. Звільнення території УРСР від німецьких окупантів та їх союзників.
6. Українська культура в період війни.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).
2. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
3. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
4. Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін]. – К.: Наукова думка, 2005
5. Кудряченко А. І. Політична історія України XX століття: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костира. – К.: МАУП, 2006. – 696 с.

Лекція №8.

Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953 – 1964рр.)

План

1. Перші кроки лібералізації суспільно-політичного життя.
2. Стан економіки України в середині 50-х у першій пол. 60-х років.
3. Запровадження заходів в соціальній сфері та сільському господарстві.
4. Культурне та духовне життя.
5. Зародження дисидентського руху.

Література

1. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
2. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
3. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.
4. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К.: Либідь, 1993.

Лекція №9.

Україна в перший період незалежності у 1991-2004 рр.

План

1. Державотворчі процеси.
2. Прийняття Конституції України.
3. Соціально-економічний розвиток України при президентах Л. Кравчуку та Л. Кучмі. Економічна криза та її подолання.
4. Україна на міжнародній арені.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).

2. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
3. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
4. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.

Лекція №10.

Соціально-економічний та політичний розвиток України від 2005 р. до сьогодення. Напад Росії на Україну. Культура періоду незалежності України.

План

1. Соціально-економічний та політичний розвиток України за Президента В. Ющенка.
2. Внутрішня та зовнішня політика президента В. Януковича.
3. Революція Гідності. Анексія росією українських територій. АТО/ООС.
4. Соціально-економічний та політичний розвиток України за Президента П. Порошенка.
5. Політика Президента В.Зеленського. Збройний напад росії на Україну.
6. Українська культура періоду незалежності.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).
2. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
3. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
4. <http://history.org.ua> Інститут історії Національної Академії наук України

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1. Найдавніша історія України.

План

1. Періодизація первісного суспільства на українських землях.
2. Поява людини на території України.
3. Трипільська культура та її особливості.
4. Перші племена скотарів та землеробів: кіммерійці, скіфи та сармати.
5. Походження та розселення східних слов'ян. Побут та устрій.

Студенти повинні знати:

періодизацію найдавнішого періоду історії України; коли відбулась поява людини на території України; особливості Трипільської культури. Розселення та заняття кіммерійців, скіфів та сарматів на території України. Про грецьку колонізацію Північного Причорномор'я. Етапи та особливості розселення східних слов'ян.

Література

1. Брайчевський М. Конспект з історії України / М. Брайчевський. – К.: Знання, 1991. – 204 с
2. Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін]. – К.: Наукова думка, 2005
3. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2001. – 698 с.
4. Світлична В.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2005. – 408 с.

Семінарське заняття № 2.

Галицько-Волинське князівство. Держава Романовичів.

План

1. Причини та наслідки феодальної роздробленості Русі.
2. Утворене становлення і розвиток Галицько-Волинської держави. Держава Романовичів.
3. Боротьба з монголо-татарами.
4. Занепад Галицько-Волинського князівства.

Студенти повинні знати:

Про причини та наслідки феодальної роздробленості Київської та зростання могутності Галицького та Волинського князівств. Про умови формування Галицько-Волинського князівства та етапи його розвитку. Роль боярської знаті в управлінні Галицько-Волинською державою. Про нове піднесення князівства при правлінні Романовичів – Данила та Василька. Політику Льва Даниловича. Боротьбу Галицько-Волинської держави з монголо-татарами. Причини та наслідки занепаду Галицько-Волинської держави.

Література

1. Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 351 с
2. Рибалка І.К. Історія України. Частина І: Від найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Х.: Основа, 1994. – 448 с.
3. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К.: Либідь, 1993.
4. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.

Семінарське заняття № 3.

Козацька революція середини XVII століття. Утворення козацької держави та її боротьба за збереження незалежності

План

1. Причини та передумови, рушійні сили національно-визвольної війни середини XVII ст. Богдан Хмельницький.
2. Основні битви національно-визвольної війни.
3. Міжнародна політика Б. Хмельницького.
4. Утворення козацької держави Гетьманщини та її устрій. Постать Б. Хмельницького в українській історії.

Студенти повинні знати:

Причини, рушійні сили національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького. Хронологію та наслідки основних битв цієї війни. Білоцерківський та Зборівський договори. Утворення Гетьманщини. Міжнародна політика Б. Хмельницького. Оцінка історичної постаті Б. Хмельницького.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).
2. Брайчевський М. Конспект з історії України / М. Брайчевський. – К.: Знання, 1991. – 204 с
3. Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я. Д. Ісаєвич, С. В. Кульчицький [та ін]. – К.: Наукова думка, 2005

Семінарське заняття № 4.

Соціально-економічний та політичний розвиток України у другій половині XVII - XVIII століття. Культура періоду козацтва.

План

1. Спадкоємці Б. Хмельницького. Гетьмани Ю. Хмельницький та І. Виговський.
2. Руїна. Українські землі в політиці Правобережних та Лівобережних гетьманів.
3. Гетьманування І. Мазепи та П. Орлика.
4. Обмеження суверенності Гетьманщини. Малоросійські колегії. Ліквідація Гетьманщини та руйнуванні Запорозької Січі.
5. Коліївщина. Опришківський рух. Захоплення правобережних українських земель Російською та Австрійською імперіями.

Студенти повинні знати:

Політику наступників Б. Хмельницького – Ю. Хмельницького та І. Виговського. Період Руїни та поділу Гетьманщини на Лівобережну та Правобережну. Гетьманування І. Мазепи та П. Орлика. Посилення експансії сусідніх імперій на українські землі. Малоросійські колегії. Ліквідація Гетьманщини та руйнування Запорозької Січі. Наслідки знищення козацтва. Причини та наслідки Коліївщини. Опришківський рух. Загарбання українських земель Російською та Австрійською імперіями внаслідок поділів Речі Посполитої.

Література

1. Рибалка І. К. Історія України. Частина І: Від найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Х.: Основа, 1994. – 448 с.
2. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К.: Либідь, 1993.

3. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2001. – 698 с.
4. Світлична В.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2005. – 408 с.
5. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.

Семінарське заняття № 5.

Українські землі під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій в другій половині XIX століття. Розвиток культури.

План

- 1.Адміністративно-територіальний устрій українських земель в складі Російської та Австрійської (Австро-Угорській) імперіях.
- 2.Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії.
3. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Австро-Угорської імперії.
4. Український національний рух в Російської та Австрійської (Австро-Угорській) імперіях
5. Заборона української мови в Російській імперії. Українська культура другої половини XIX ст.

Студенти повинні знати:

Адміністративний устрій українських земель в складі сусідніх імперій. Соціально-економічне становище українського народу в Російській та Австро-Угорській імперіях. Розвиток українського національного руху та підґрунтя відродження національної свідомості. Заборони української мови в Російській імперії.

Література

1. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
2. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
3. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
4. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.

Семінарське заняття № 6.

Україна в роки Першої світової війни

План

- 1.Причини та привід до Першої світової війни. Українські землі у геополітичних планах ворогуючих блоків.
- 2.Український рух напередодні Першої світової війни.

3. Основні бойові дії на території України.
4. Бойовий шлях легіону українських січових стрільців (УСС).
5. Припинення бойових дій. Брест-Литовський мирний договір.

Студенти повинні знати:

Причини та привід до Першої світової війни. Поняття «геополітика». Плани ворогуючих блоків щодо українських земель. Позиція представників українського руху щодо війни. Проукраїнські організації в Австро-Угорській імперії. Основні бойові дії на території України. Створення та бойовий шлях легіону українських січових стрільців (УСС). Припинення бойових дій. Умови укладання Брест-Литовського мирного договору.

Література

1. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
2. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
3. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.
4. Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін]. – К.: Наукова думка, 2005
5. Кудряченко А. І. Політична історія України XX століття: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костира. – К.: МАУП, 2006. – 696 с.

Семінарське заняття № 7.

Посилення радянської влади в Україні (1929 - 1938). Культурний розвиток міжвоєнного періоду.

План

1. Суцільна колективізація. Голодомор – акт геноциду українського народу.
2. П'ятирічні плани та індустріалізація. Стаханівський рух.
3. Масові репресії 1936-1938 рр.
4. Розвиток культури та освіти в міжвоєнний період.
5. Розстріляне відродження.

Студенти повинні знати:

Причини посилення тиску радянської влади. Проведення суцільної колективізації. Голодомор 1932-1933 рр. – акт геноциду українського народу. Причини та наслідки голодомору. Продовження індустріалізації та впровадження п'ятирічних планів. Сутність «стаханівського руху». Масові репресії сталінського режиму. Розвиток української освіти, науки та культури в 20-30-х роках. Розстріляне відродження – репресії проти українських митців.

Література

1. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360

с.

2. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.— Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
3. Брайчевський М. Конспект з історії України / М. Брайчевський. — К.: Знання, 1991. — 204 с
4. Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін]. — К.: Наукова думка, 2005
5. Кудряченко А. І. Політична історія України ХХ століття: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костиря. — К.: МАУП, 2006. — 696 с.

Семінарське заняття № 8.

Україна в період системної кризи СРСР (1965 - 1985).

План

1. Політичний розвиток УРСР. П. Шелест та В. Щербицький.
2. Соціально-економічний розвиток. Наростання економічної кризи.
3. Дисидентський рух та посилення репресій радянською владою.
4. Конституція УРСР 1978 р.

Студенти повинні знати:

Політичний розвиток в УРСР після приходу до влади в СРСР Л. Брежнєва. Політика Перших секретарів ЦК КП(б)У П. Шелеста та В. Щербицького. Соціально-економічний розвиток. Косигінські економічні реформи. Наростання економічної кризи в 70-х на початку 80-х років. Дисидентський рух та його течії. Боротьба радянської влади з дисидентами. Конституція УРСР 1978 р. та її особливості.

Література

1. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
2. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.
3. Брайчевський М. Конспект з історії України / М. Брайчевський. — К.: Знання, 1991. — 204 с
4. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. Історія України: Навчальний посібник. — К.: Знання-Прес, 2001. — 698 с.
5. Світлична В.В. Історія України: Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2005. — 408 с.

Семінарське заняття № 9.

Відродження незалежності України та розпад Радянського Союзу.

План

1. Суспільно-політичні рухи в період «перебудови». Зародження багатопартійності. Відновлення українського руху.
2. Соціально-економічний розвиток. Поглиблення економічної кризи.

3. Аварія на ЧАЕС.
4. Декларація про державний суверенітет.
5. Проголошення Акту незалежної України. Референдум 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР.

Студенти повинні знати:

Внутрішньо політичні зміни в СРСР з початком «перебудови» Гласність. Відновлення українського руху. Зародження багатопартійності. Вибори на альтернативній основі. Соціально-економічний розвиток. Поглиблення економічної кризи. Аварія на ЧАЕС. Прийняття Декларації про державний суверенітет УРСР. Проголошення незалежності України. Проведення референдуму 1 грудня 1991 р. та виборів Президента України. Розпад СРСР.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).
2. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
3. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
4. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
5. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.

Семінарське заняття № 10.

Соціально-економічний та політичний розвиток України від 2005 р. до сьогодення. Напад Росії на Україну. Культура періоду незалежності України.

План

1. Соціально-економічний та політичний розвиток України за Президента В. Ющенка. Зовнішня політика.
2. Внутрішня та зовнішня політика Президента В. Януковича.
3. Революція Гідності. Анексія Криму та підтримка сепаратистських рухів в частині Донецької і Луганської областей Росією. АТО/ООС.
4. Внутрішня та зовнішня політика Президента П. Порошенка.
5. Президент В. Зеленський. Збройний напад Росії на Україну.

Студенти повинні знати:

Розвиток України за президентів В. Ющенко та В. Януковича. Причини та привід до Революції Гідності. Хід революції. Небесна сотня. Анексія Російською Федерацією Кримського півострова. Сепаратистські рухи в окремих районах Донецької та Луганської областях. Квazідержавні утворення ДНР та ЛНР. Проведення українською владою АТО та ООС в окремих районах Донецької та Луганської областей. Внутрішня та зовнішня політика Президента П. Порошенка. Початок президентства В. Зеленського. Повномасштабне

вторгнення Російської Федерації в Україну.

Література

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).
2. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
3. Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
4. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.
5. www.memory.gov.ua Український інститут національної пам'яті

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ.	2
2	Найдавніша історія України.	2
3	Утворення і розвиток ранньофеодальної держави Київська Русь. Культура періоду Київської Русі.	2
4	Галицько-Волинське князівство. Держава Романовичів.	2
5	Руські землі під владою Литви і Польщі (XIV – перш половина XVII). Зародження козацтва.	2
6	Козацька революція середини XVII століття. Утворення козацької держави та її боротьба за збереження незалежності	2
7	Соціально-економічний та політичний розвиток України у другій половині XVII - XVIII століття. Культура періоду козацтва.	3
8	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття. Розвиток культури.	2

9	Українські землі під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій в другій половині XIX століття. Розвиток культури.	2
10	Україна на початку XX століття (1900-1914).	4
11	Україна в роки Першої світової війни.	3
12	Українська національна революція в 1917-1921 роках. Постанова національної держави – УНР.	2
13	Приєднання України до складу тоталітарної імперії СРСР. НЕП.	2
14	Посилення радянської влади в Україні (1929 - 1938). Культурний розвиток міжвоєнного періоду.	2
15	Західноукраїнські землі в 1921 – 1939 роках в складі іноземних держав.	3
16	Україна в роки другої світової війни (1939 - 1945). Радянсько-німецька війна (1941 -1945 рр.). Культура в період війни.	2
17	Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 50 – х років)	2
18	Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953 – 1964рр.)	2
19	Україна в період системної кризи СРСР (1965 - 1985).	2
20	Відродження незалежності України та розпад Радянського Союзу.	3
21	Україна в перший період незалежності у 1991-2004 рр.	2
22	Соціально-економічний та політичний розвиток України від 2005 р. до сьогодення. Напад росії на Україну. Культура періоду незалежності України.	2
	Усього	50

ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА

З метою покращення засвоєння курсу «Історія України» проводиться індивідуально-консультативна робота із студентами. Індивідуально-консультативна робота включає в себе надання консультацій з окремих тем курсу та питань, висвітлених на заняттях і недостатньо засвоєних студентами в процесі самостійного вивчення матеріалу.

Консультативна робота проводиться у формі індивідуальних та групових занять, бесід. Вона включає в себе і перездачу тем курсу, що розглядалися на пропущених студентом заняттях.

Індивідуально-консультативна робота проводиться в позааудиторний час за окремим графіком, затвердженим цикловою комісією.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для розкриття лекційного матеріалу;
- пояснення – для розкриття причинно-наслідкових зв'язків історичних подій та пояснення термінів;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- візуалізація – ілюстративні зображення та схеми для підвищення ефективності засвоєння матеріалу.
- порівняльно-логічний метод – визначення суттєвих відмінностей історичних явищ, простежування причинно-наслідкових зв'язків
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;

Освітній процес побудований на комбінуванні лекційних і семінарських занять з самостійною роботою студентів. Лекційні заняття призначені для теоретичного осмислення та узагальнення складних питань курсу, що висвітлюється в основному на проблемному рівні. Семінарські заняття призначені для обговорення проблемних питань з теми.

Самостійна робота студентів направлена на закріплення вивченого матеріалу та поглиблення знань з предмету. Форми самостійної роботи студентів: вивчення додаткового матеріалу, робота з літературою, підготовка до семінарських занять.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (МЕТОДИ КОНТРОЛЮ):

- фронтальне опитування;
- індивідуальне опитування
- тести;

реферати, есе;
презентації результатів виконаних завдань;
інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми поточного та підсумкового контролю

Контроль здійснюється шляхом усного, індивідуального усного та письмового опитування, перевіркою виконаних тестових завдань, перевіркою виконаних завдань віртуальної аудиторії.

Видами оцінювання навчальних досягнень студентів є *поточне, семестрове, екзамен*.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми під час лекційного чи семінарського заняття. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Пріоритетним є формувальне оцінювання: індивідуальне та фронтальне опитування; виконання тестових завдань та завдань у віртуальній аудиторії; робота таблицями та першоджерелами; взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль тощо.

Оцінка за семестр виставляється за результатами поточного оцінювання.

Підсумковий контроль – семестровий екзамен.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання результатів навчання предмету ґрунтується на позитивному ставленні до кожного студента. Оцінюється не рівень недоліків і прорахунків, а рівень прогресу особистісних досягнень. Тому критерієм перевірки та оцінювання результатів є динаміка особистісного розвитку студента та його ставлення до опанування предмету.

Для створення об'єктивності системи оцінювання, перевірка має інтегрувати з одного боку досягнення студентів у різних видах діяльності, з іншого - їх ставлення до предмету, активність та ініціативність, що дасть можливість ефективніше відслідкувати особистісний зріст студента, оцінити його роботу в освітній діяльності і саморозвитку. Саме тому індивідуальний і диференційований підходи до оцінювання мають надзвичайно важливе значення.

Усі види оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівень навчальних досягнень	Бал		Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Незадовільно	2		Студент може назвати одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти; має загальне уявлення про лічбу часу в історії, визначає

			послідовність подій (на рівні «раніше-пізніше»).
Задовільно	3		Студент може відтворити основний зміст питання; встановити послідовність основних дат; у цілому правильно вживає історичні терміни.
Добре	4		Студент достатньо володіє навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами; може дати порівняльну характеристику історичних явищ; встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу.
Відмінно	5		Студент володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати; може аналізувати історичну інформацію; співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СКЛАДАННЯ СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Визначте предмет і завдання курсу «Історія України».
2. Визначте та охарактеризуйте основні проблеми щодо періодизації історії України.
3. Проаналізуйте історіографію курсу «Історії України».
4. Визначте періоди історії первісного суспільства та назвіть їх основні ознаки.
5. Визначте особливості трипільської культури.
6. Дайте характеристику найдавнішим племенам на території України.
7. Визначте заняття, суспільний устрій, побут та звичаї східних слов'ян.
8. Проаналізуйте процес колонізації Північного Причорномор'я.
9. Дайте оцінку зовнішній та внутрішній політиці перших київських князів (Олега, Ігоря, Ольги, Святослава).

10. Охарактеризуйте Київську Русь в період найбільшого піднесення (Володимира Великого та Ярослава Мудрого).
11. Дайте оцінку розвитку культури в Київській Русі.
12. Проаналізуйте процес утворення та становлення Галицько-Волинської держави.
13. Визначте особливості розвитку держави Романовичів.
14. Охарактеризуйте становище руських земель під владою Великого Князівства Литовського (XIV – пер. пол. XVIIст.).
15. Охарактеризуйте становище руських земель під владою Польщі (XIV – пер. пол. XVIIст.).
16. Визначте причини та наслідки Берестейської та Люблінської уній.
17. Назвіть причини виникнення козацтва та охарактеризуйте їх суспільний устрій, заняття.
18. Охарактеризуйте процес заснування Запорізької Січі.
19. Назвіть причини, характер та рушійні сили Національно-визвольної війни 1648-1657рр.
20. Назвіть основні бойові дії та їх наслідки Національно – визвольної війни 1648 -1657рр.
21. Дайте оцінку Б. Хмельницькому як військовому та політичному діячу.
22. Проаналізуйте причини поділу України на Лівобережну та Правобережну.
23. Проаналізуйте особливості гетьманування І. Мазепи.
24. Охарактеризуйте конституцію П. Орлика.
25. Визначте, яким чином відбувалась остаточна ліквідація Запорізької Січі та Гетьманщини .
26. Охарактеризуйте особливості опришківського та гайдамацького рухів.
27. Охарактеризуйте становище українських земель у першій половині XIX ст. в складі Російської імперії.
28. Охарактеризуйте становище українських земель у першій половині XIX ст. в складі Австро-Угорської імперії.
29. Визначте, в чому полягало політично-національне гноблення українського народу в другій половині XIX ст. («Валуєвський циркуляр», «Емський указ»).
30. Проаналізуйте становище українських земель на початку XX століття.
31. Проаналізуйте особливості революції 1905 – 1907 рр. та вплив їх на Україну.
32. Дайте оцінку Столипінській аграрній реформі.
33. Дайте визначення поняттю «геополітика» та визначте місце України в планах країн-учасниць Першої світової війни.
34. Назвіть основні бойові події Першої світової війни на території України.
35. Назвіть причини та передумови української національно-демократичної революції 1917–1921рр.
36. Охарактеризуйте становище України в період існування Центральної Ради.
37. Охарактеризуйте універсали Центральної Ради, вкажіть їх історичне значення.
38. Дайте характеристику політичній діяльності гетьмана П. Скоропадського.
39. Визначте особливості розвитку України за часів Директорії УНР.
40. Охарактеризуйте особливості політики більшовиків на Україні в 1917 – 1921 рр.

41. Проаналізуйте особливості Нової економічної політики більшовиків на Україні.
42. Визначте особливості приєднання України до складу СРСР (в 20-х р.).
43. Поясніть термін «українізація» та проаналізуйте процес українізації в 20-х роках.
44. Розкрийте суть сталінської індустріалізації в Україні та її наслідки.
45. Поясніть термін «п'ятирічка» та охарактеризуйте їх значення.
46. Охарактеризуйте процес колективізації та його значення і наслідки.
47. Проаналізуйте причини та наслідки голодомору 1932-1933 рр.
48. Дайте оцінку сталінським репресіям в Україні та їх наслідки.
49. Дайте характеристику економічному та політичному становищу західноукраїнських земель у складі іноземних держав в 1921 -1939 рр.
50. Назвіть передумови та причини Другої світової війни, визначте місце України в планах тоталітарних режимів (Пакт Ріббентропа-Молотова).
51. Проаналізуйте процес нацистської окупації України.
52. Охарактеризуйте нацистський «Новий порядок» на окупованих територіях.
53. Проаналізуйте Рух Опору в Україні.
54. Охарактеризуйте процес визволення України від нацистських окупантів та їх союзників.
55. Проаналізуйте втрати на наслідки Другої світової війни для України.
56. Проаналізуйте адміністративно-територіальні зміни після війни для України.
57. Охарактеризуйте соціально-економічне та політичне становище України в 1945 – середині 1950-х років.
58. Проаналізуйте процес десталінізації та лібералізації суспільного життя в Україні.
59. Проаналізуйте особливості зовнішньої та внутрішньої політики в період правління М. Хрущова.
60. Поясніть причини появи дисидентського руху та значення його діяльності.
61. Охарактеризуйте становище УРСР в період правління Л. Брежнєва.
62. Порівняйте політику перших секретарів ЦК КПУ: П. Шелеста і В. Щербицького.
63. Охарактеризуйте Конституцію УРСР 1978р
64. Охарактеризуйте становище радянської України період «перебудови» 1985 – 1991 рр.
65. Охарактеризуйте аварію на Чорнобильській АЕС.
66. Проаналізуйте процес формування багатопартійності в Україні.
67. Проаналізуйте Декларацію про державний суверенітет України, вкажіть її історичне значення.
68. Охарактеризуйте основні причини та передумови розпаду Радянського Союзу.
69. Охарактеризуйте процес прийняття Верховною Радою УРСР Акту Незалежності України та значення Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року.
70. Проаналізуйте основні державотворчі процеси та процес формування гілок влади в незалежній Україні.

71. Проаналізуйте економічні процеси першого періоду незалежності 1991-2004 рр.
72. Проаналізуйте процес прийняття Конституції України та її значення.
73. Охарактеризуйте основні соціально-економічний розвиток України після 2005 р.
74. Охарактеризуйте основні принципи зовнішньої політики незалежної України на поч. ХХІ ст.
75. Проаналізуйте розвиток культури незалежної України.
76. Охарактеризуйте основні причини та передумови Революції гідності 2013-2014 рр.
77. Проаналізуйте особливості Антитерористичної операції (АТО) та Операції об'єднаних сил (ООС) в Донецькій та Луганській областях.
78. Охарактеризуйте повномасштабне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 р.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. – 3-тє вид., доп. – К.: Академвидав, 2006. – 688 с. (Альма-матер).
- Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
- Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. [Навч. посібник]. - Київ: Генеза, 1996. - 360 с.
- Танцюра В.І. Історія України: навчальний посібник/В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада.– Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
- Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник / М.В. Лазарович. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання, 2013. — 685 с.

Додаткова

- Брайчевський М. Конспект з історії України / М. Брайчевський. – К.: Знання, 1991. – 204 с
- Енциклопедія історії України: у 5-ти т. / редкол.: В. А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький [та ін]. – К.: Наукова думка, 2005
- Кудряченко А. І. Політична історія України ХХ століття: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костира. – К.: МАУП, 2006. – 696 с.
- Лановик Б.Д., Лазарович М.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2001. – 698 с.
- Світлична В.В. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2005. – 408 с.

Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 351 с

Рибалка І.К. Історія України. Частина І: Від найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Х.: Основа, 1994. – 448 с.

Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К.: Либідь, 1993.

Інформаційні ресурси

<http://history.org.ua> Інститут історії Національної Академії наук України

www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського

www.memory.gov.ua Український інститут національної пам'яті

www.history.vn.ua Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії

**ЗВ'ЯГЕЛЬСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Драч М.В.
_____ 2025 р.

Схвалено
на засіданні циклової комісії
загальноосвітньої та загальної
підготовки
Протокол № __ від «__» 2025 р.
Голова циклової комісії _____

**Робоча програма навчальної дисципліни
«Всесвітня історія»
Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність І5 Медсестринство
Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма Лікувальна справа, Сестринська справа**

складена на основі навчальної програми для 10-11 класів,
затвердженої Наказом МОН України від 03 серпня 2022 року № 698
відповідно до навчального плану 2022 р.

Всього за навчальним планом – 70 годин

Розробник робочої програми – І.С. Зінчук

Пояснювальна записка

Робоча навчальна програма з всесвітньої історії відповідає вимогам Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, складена на основі навчальної програми для 10-11 класів, затвердженої Наказом МОН України № 1407 від 23 жовтня 2017 року, та призначається для закладів освіти, що здійснюють підготовку кадрів на основі базової загальної середньої освіти.

Навчання історії спрямоване на реалізацію мети повної загальної середньої освіти, яка полягає в розвитку та соціалізації особистості студентів, формуванні в них національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок, здатності до саморозвитку й самонавчання в умовах глобальних змін і викликів.

Мета вивчення дисципліни

Мета історичної освіти – сприяти формуванню в студентів національно-культурної ідентичності, патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

Ця мета має конкретизуватися в комплексі **завдань**, серед яких пріоритетними є:

- поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;
- розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом;
- спонукати до усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності своєї держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;
- долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів;
- сприяння формуванню політичної та правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності студентів зорієнтовані на формування предметних і ключових компетентностей і викладені через знання й уміння, які відповідають знаннєвому, смисловому й діяльнісному компонентам.

Комплексним показником рівня історичної освіти є *предметно-історична компетентність* студентів, тобто здатність пізнавати минуле, заснована на знаннях, ціннісних орієнтирах і досвіді, набутих під час навчання. Елементами історичної компетентності є: *хронологічна компетентність*, тобто уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства; *просторова компетентність* – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля; *інформаційна компетентність* – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел; *логічна компетентність* – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації; *аксіологічна компетентність* – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між минулим і сучасним життям.

Зміст історичного матеріалу базується на таких пріоритетах: усталена періодизація новітньої історії; національна спрямованість, принципи історичної пам'яті, хронологічної послідовності, науковості, логічності, гуманізації, проблемного викладання, національної спрямованості, полікультурності; органічне й оптимальне дотримання пропорцій між політичною, соціально-економічною та культурною складовими історичного процесу; загальнонаціональною історією, регіоналістикою й історичним краєзнавством; виокремлення побутової історії та особливостей трансформації рівня життя населення відповідно до подій, що відбувалися в світі.

Умовою досягнення результатів, що пов'язані з осмисленням ключових історичних явищ, оцінкою діяльності історичних осіб ХХ–ХХІ ст., є дослідницько-пошукова робота. До кожного розділу подано *теми, які можуть бути розкриті на практичних заняттях/ під час виконання навчальних проєктів/ при написанні есе*. Рекомендовані проєкти спрямовані на розвиток творчо-пошукових умінь і навичок. Контраверсійність пропонованих тем відповідає віковим особливостям студентів й орієнтована на формування розуміння зв'язку між вивченим матеріалом і сучасністю.

При плануванні навчального процесу враховується синхроністичне вивчення та узгодження матеріалу всесвітньої історії і Історії України.

Основними компонентами програми є: зміст історичного опрацюванням їх навчального матеріалу, перелік вимог до рівня стандарту загальноосвітньої підготовки студентів, на які викладач орієнтується під час вивчення конкретних тем окремих курсів. До кожної теми надано провідні ідеї, що забезпечують загальну концепцію розуміння змісту теми, орієнтовний узагальнений перелік інформаційних питань змісту.

До програми додається перелік понять, знання яких обов'язкове для кожного студента, а також список літератури з курсу всесвітньої історії.

За робочим навчальним планом розподілено: загальний обсяг годин – 70 аудиторних годин.

Очікувані результати навчання

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності описані в навчальній робочій програмі як завдання, виконання яких студенти повинні продемонструвати. Завдання *знати* передбачає, що студенти повинні:

використовуючи джерельну інформацію, назвати й обґрунтувати часові межі історичного явища;

віднести історичну подію до певного часового проміжку, історичного періоду;

розпізнати на карті позначені, але не підписані історико-просторові об'єкти;

стисло описати історичне явище, процес (перелічити ознаки), вільно відтворити представлене пояснення факту (розкрити зміст, вплив, значення), виділити суттєві характеристики поняття (пояснити, дати визначення) тощо.

Виконання студентами завдання *вміти* має продемонструвати його/її здатність оперувати певним алгоритмом дій:

відбирати з масиву фактів ті, що характеризують історичне явище чи процес;

розміщувати відібрані факти в хронологічній послідовності, синхронізувати їх відповідно до історико-географічних регіонів чи адміністративно-політичних утворень;

користуватися картою як джерелом інформації;

виділяти потрібну (тобто аналізувати) і групувати за певною ознакою (класифікувати) інформацію з різних джерел;

систематизувати, узагальнювати та інтерпретувати факти;

характеризувати явища, процеси, періоди, геополітичну ситуацію;

порівнювати, визначати передумови й наслідки історичних подій, мотиви вчинків історичних осіб;

висловлювати й обґрунтувати судження про їхні рішення, позиції, погляди, діяльність;

виявляти факти, які ставлять під сумнів пропоновані твердження (наводити контраргументи);

прогнозувати суспільні зміни тощо.

Критерії оцінювання результатів навчання

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;

- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення студента до історичної події, явища, діяча.

Усі види оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1	Студент називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Студент називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Студент двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
II. Середній	4	Студент репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Студент з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Студент самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
III. Достатній	7	Студент послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Студент володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Студент оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти

IV. Високий	10	Студент використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Студент володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Студент системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- ☐ стандартизовані тести;
- ☐ командні проекти;
- ☐ реферати, есе;
- ☐ презентації результатів виконаних завдань;
- ☐ інші види індивідуальних та групових завдань.
- ☐

Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- ☐ розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- ☐ пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- ☐ бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ☐ ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- ☐ аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- ☐ індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- ☐ дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- ☐ проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації;
- ☐ інструктивно-практичний метод викладання і продуктивно-практичний метод учіння;
- ☐ пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод учіння.

Поряд з проблемним навчанням використовуються різні форми поточного та підсумкового контролю, а також **активні форми** навчання (ділові ігри, тести).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва розділів і тем	Всього год.
I семестр		
Перша світової війни. Війна та революції. Облаштування повоєнного світу		10
1.	Вступ. Початок Першої світової війни	2
2.	Завершальний етап війни. Початок революцій	2
3.	Розпад багатонаціональних імперій і утворення нових незалежних держав у Європі	2
4.	Паризька мирна конференція	2
5.	Завершення формування Версальсько-Вашингтонської системи, її суперечності. Тематичне оцінювання	2
Провідні держави світу в міжвоєнний період		12
6.	США в 1920-1930-х рр.	2
7.	Велика Британія в 1920-1930-х рр.	2
8.	Франція. Європа перед вибором між демократією та авторитаризмом	2
9.	Німеччина в 1920-1930-х рр.	2
10.	Радянський Союз в 1920-1930-х рр.	2
11.	Італія в 1920-1930-х рр. Тематичний контроль	2
Держави Центральної та Східної Європи, Азії та Латинської Америки. Передумови Другої світової війни. Повсякденне життя та культура в міжвоєнний період		12
12.	Друга Річ Посполита. Чехословацька республіка. Угорщина	2
13.	Румунія, Болгарія, Югославія в міжвоєнний період	2
14.	Японія. Китай та Індія	2
15.	Країни Передньої Азії. Латинська Америка	2
16.	Утворення двох вогнищ війни. Політика умиротворення агресорів	2
17.	Найважливіші досягнення науки і техніки. Тематичне оцінювання	2
Всього у I семестрі		34
II семестр		
Друга світова війна. Облаштування повоєнного світу		10
18.	Початок війни (вересень 1939- червень 1941 рр.)	2
19.	Військові дії в 1941-1943 рр.	2
20.	Особливості окупаційного режиму та Руху Опору	2
21.	Завершальний період війни в Європі та Азії	2
22.	Створення нової системи міжнародних відносин. Тематичне оцінювання	2
Держави Північної Америки та Західної Європи. Держави Центрально-Східної Європи: трансформаційні процеси		14
23.	Тенденції економічного, соціального, політичного розвитку держав Північної Америки та Західної Європи	2
24.	США та Канада (1945 – поч. XXI ст.)	2
25.	Велика Британія та Франція (1945 – поч. XXI ст.)	2
26.	Німеччина та Італія (1945 – поч. XXI ст.). Падіння авторитарних режимів у Південно-Західній Європі	2
27.	Центрально-Східноєвропейські країни після Другої світової війни. СРСР	2
28.	Крах комунізму в країнах Центрально-Східної Європи Тематичний контроль	2
Держави Азії, Африки та Латинської Америки: вибір шляхів розвитку. Міжнародні відносини.		12

Повсякденне життя і культура		
29.	Японія	2
30.	Китай та Індія	2
31.	Країни Близького Сходу в другій половині ХХ-на поч. ХХІ ст.	2
32.	Країни Африки. Латинська Америка	2
33.	Міжнародні відносини у другій половині ХХ-на поч. ХХІ ст.	2
34.	Основні тенденції розвитку культури в другій половині ХХ-на поч. ХХІ ст. Тематичне оцінювання	
35.	Модерне (індустріальне) та постмодерне (інформаційне) суспільства: тяглість та зміни. Підсумкове заняття	2
	Всього у II семестрі	36
	Всього	70

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Передумови Першої світової війни. Війна та революції

Заняття №1. Вступ. Початок першої світової війни

1. Передумови, причини, привід Першої світової війни.
2. Стратегічні плани противників.
3. Воєнні дії 1914-1916 рр.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

хронологічна компетентність: уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між минулим і сучасним життям.

Знаний компонент

Знає зміст понять: Перша світова війна, геополітичні інтереси, система озброєного миру, позиційна війна, ксенофобія, геноцид;

хронологічні межі Першої світової війни .

Діяльнісний компонент

встановлює хронологічну послідовність і синхронність подій Першої світової війни;

показує на карті зони геополітичних зазіхань держав – членів Антанти та Троїстого союзу;

основні битви Першої світової війни;

визначає передумови Першої світової війни.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №2. Завершальний етап війни. Початок революцій

1. Воєнні дії 1917-1918 рр.

2. Людина на фронті й у тилу.
3. Економічна та політична кризи в Російській імперії та Австро-Угорщині.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: репарація, контрибуція;

хронологічні межі революції в Російській імперії, дати вступу у війну США і виходу з війни Росії, приходу до влади більшовиків;

вплив економічних і політичних процесів на розпад багатонаціональних імперій;

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність подій Першої світової війни;

визначає особливості повсякденного життя під час війни, статус жінки в суспільстві у період війни;

визначає передумови революцій в Російській імперії та інших країнах Центрально-Східної Європи, *причини і наслідки* приходу до влади в Росії більшовиків.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №3. Розпад багатонаціональних імперій і утворення нових незалежних держав у Європі

1. Поразка Німеччини та її союзників.
2. Підсумки війни.
3. Утворення нових незалежних держав у Європі.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: репарація, контрибуція;

хронологічні межі революцій в Австрії, Німеччині, Болгарії, Комп'єнського перемир'я;

вплив економічних і політичних процесів на розпад багатонаціональних імперій;

наслідки вступу у війну США та виходу з війни Росії.

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність революційних подій у Європі;

узагальнює основні політичні, економічні та світоглядні наслідки Першої світової війни та революцій у Росії та Німеччині.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовні теми для навчальних проектів:

- Жінки у війнах XX ст. (соціальні статуси і життєві долі).
- Будні війни (збірка візуальних матеріалів).

Заняття №4. Паризька мирна конференція

1. «14 пунктів» В. Вільсона.
2. Створення Ліги Націй.
3. Версальський мирний договір.
4. Мирні договори з Союзниками Німеччини.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: система колективної безпеки, демілітаризована зона, санітарний кордон, репарація, контрибуція;

час роботи Паризької конференції, укладення мирних договорів за підсумками Паризької конференції;

вплив “14 пунктів” В. Вільсона на встановлення повоєнного світового устрою;

статус українських земель відповідно до рішень Паризької мирної конференції;

цілі та організацію діяльності Ліги Націй.

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність підписання угод, що стали основою Версальсько-Вашингтонської системи;

характеризує (з використанням історичної карти) територіальні зміни, зафіксовані в текстах мирних договорів з Німеччиною та її союзниками;

дає оцінку рішенням Паризької конференції з позицій інтересів “великих” і “малих” держав;

визначає джерела нестабільності в Європі;

висловлює обґрунтовані судження щодо вжитих державами Антанти та Лігою Націй заходів з підтримання стабільності у Європі.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №5. Завершення формування Версальсько-Вашингтонської системи, її суперечності

1. Вашингтонська конференція 1921-1922рр.
2. Спроби перегляду повоєнних договорів у 20-х рр.
3. Пакт Бріана-Келлога.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: система колективної безпеки, демілітаризована зона, санітарний кордон, репарація, контрибуція;

час роботи Вашингтонської конференції, підписання пакту Бріана-Келлога;

вплив “14 пунктів” В. Вільсона на встановлення повоєнного світового устрою;

суперечності Версальсько-Вашингтонської системи;

причини ревізії повоєнних міждержавних угод.

Діяльнісний компонент

встановлює хронологічну послідовність підписання угод, що стали основою Версальсько-

Вашингтонської системи;

дає оцінку рішенням Вашингтонської конференції з позицій інтересів «великих» і «малих» держав;

визначає джерела нестабільності в Європі.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовна тема для написання есе:

– Переможені й переможці у Великій війні: узгодження позицій.

Провідні держави світу в міжвоєнний період

Заняття №6. США в 1920-1930-х рр.

1. Зміна статусу США після Першої світової війни.

2. Доба «проспериті» (процвітання).

3. Велика депресія.

4. «Новий курс» Ф.Д. Рузвельта.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: проспериті, світова економічна криза, фондова біржа;

хронологічні межі доби «проспериті», Великої депресії, «Нового курсу»;

характер економічного зростання у світі 1920-х рр.;

«Новий курс» Франкліна Рузвельта як вимушений перехід до державного регулювання ринкової економіки.

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність фактів, пов'язаних із економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу;

характеризує добу «проспериті» в США;

висловлює аргументовані судження про політичну діяльність Франкліна Рузвельта.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №7. Велика Британія в 1920-1930-х рр..

1. Становище Великої Британії після Першої світової війни.

2. Внутрішня політика лейбористів та консерваторів у 20-30х рр.

3. Спроби реформування Британської імперії.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: проспериті, світова економічна криза;

хронологічні межі Великої депресії, реформування Британської імперії;

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність фактів, пов'язаних із економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу,

Характеризує реформування Британської імперії;

порівнює стратегії подолання світової економічної кризи, обрані урядами США, Великої Британії;

висловлює аргументовані судження про політичну діяльність Джеймса Рамсея Макдональда.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №8. Франція. Європа перед вибором між демократією та авторитаризмом

1. Політичний та соціально-економічний розвиток Франції у 20-х рр.

2. Народний фронт і його уряди.

3. Громадянська війна в Іспанії.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: світова економічна криза, державне регулювання економіки, тоталітаризм, фашизм;

хронологічні межі діяльності урядів Народного фронту у Франції та Іспанії, громадянську війну в Іспанії, приходу до влади фашистів в Іспанії;

характер економічного зростання у світі 1920-х рр.;

сутність протистояння між тоталітарними режимами та демократичними рухами як визначальну особливість історичного процесу в міжвоєнний період.

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність фактів, пов'язаних із економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу;

характеризує діяльність Народного фронту у Франції;

порівнює стратегії подолання світової економічної кризи, обрані урядами США, Великої Британії, Франції;

висловлює аргументовані судження про політичну діяльність Едуарда Даладье.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №9. Німеччина в 1920-1930-х рр.

1. Листопадова революція та становлення Веймарської республіки в Німеччині.

2. Світова економічна криза в Німеччині.

3. Прихід до влади нацистів. Політична і соціально-економічна сутність нацизму.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: світова економічна криза, тоталітаризм, фашизм, нацизм (націонал-соціалізм), авторитаризм, антисемітизм;
хронологічні межі існування Веймарської республіки, дати Листопадової революції в Німеччині, нацистів у Німеччині;
характер економічного зростання у світі 1920-х рр.;
сутність протистояння між тоталітарними режимами та демократичними рухами як визначальну особливість історичного процесу в міжвоєнний період; ***світоглядне наповнення*** тоталітарних ідеологій, їхню ***спрямованість*** проти інтересів людини і засад людяності.

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність фактів, пов'язаних із економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу, боротьбою за збереження демократичного устрою і становленням тоталітарних режимів;
виявляє (з використанням історичної карти та інших джерел) зміни в геополітичній ситуації в Європі у зв'язку з утвердженням тоталітарних режимів;
характеризує Веймарську республіку і нацистський режим у Німеччині,;
порівнює стратегії подолання світової економічної кризи, обрані урядами США, Великої Британії, Франції, Німеччини; фашистський та нацистський тоталітарні режими;
встановлює передумови, механізми та наслідки утвердження тоталітарного режиму в Німеччині;
висловлює аргументовані судження про політичну діяльність Адольфа Гітлера.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №10. Радянський Союз в 1920-1930-х рр.

1. Утворення СРСР.
2. Нова економічна політика
3. Спланована модернізація.
4. Особливості комуністичного тоталітарного режиму. Сталінізм.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;
інформаційна;
логічна компетентність;
аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: державне регулювання економіки, тоталітаризм, комуністичний режим, авторитаризм;
хронологічні межі нової економічної політики та спланованої модернізації в СРСР, утвердження комуністичного тоталітаризму (сталінізму) в СРСР;
цілі та методи політики “великого стрибка” (спланованої модернізації) в СРСР;
сутність протистояння між тоталітарними режимами та демократичними рухами як визначальну особливість історичного процесу в міжвоєнний період;
світоглядне наповнення тоталітарних ідеологій, їхню ***спрямованість*** проти інтересів людини і засад людяності.

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність фактів, пов'язаних із за збереження демократичного устрою і становленням тоталітарного режиму у СРСР;
виявляє (з використанням історичної карти та інших джерел) зміни в геополітичній ситуації в Європі у зв'язку з утвердженням тоталітарних режимів;
характеризує нову економічну політику та політику “великого стрибка” в СРСР;
пояснює сутність СРСР як нової форми Російської імперії в умовах національно-визвольних рухів поневолених Росією народів;

висловлює аргументовані судження про політичну діяльність Йосифа Сталіна.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №11. Італія в 1920-1930-х рр.

1. Становище Італії після Першої світової війни.
2. Корпоративна держава: ідея та реальність.
3. Фашистський режим Беніто Муссоліні.

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: державне регулювання економіки, тоталітаризм, фашизм, корпоративна держава;

хронологічні межі приходу до влади фашистів в Італії;

сутність протистояння між тоталітарними режимами та демократичними рухами як визначальну особливість історичного процесу в міжвоєнний період;

світоглядне наповнення тоталітарних ідеологій, їхню спрямованість проти інтересів людини і засад людяності.

Діяльнісний компонент

Встановлює хронологічну послідовність і синхронність фактів, пов'язаних із економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу, боротьбою за збереження демократичного устрою і становленням тоталітарних режимів у СРСР, Італії та Німеччині;

визначає (з використанням історичної карти та інших джерел) зміни в геополітичній ситуації в Європі у зв'язку з утвердженням тоталітарних режимів;

характеризує фашистський режим в Італії;

порівнює стратегії подолання світової економічної кризи, обрані урядами США, Великої Британії, Франції, Німеччини та Італії; комуністичний, фашистський та нацистський тоталітарні режими;

виявляє передумови, механізми та наслідки утвердження тоталітарних режимів в Італії та Німеччині;

висловлює аргументовані судження про політичну діяльність Беніто Муссоліні.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовні назви навчальних проектів:

– Геополітична ситуація в Європі у період між світовими війнами.

– Суспільне життя міжвоєнної Європи та його осмислення у наукових працях і мистецьких творах.

Держави Центральної та Східної Європи.

Держави Азії та Латинської Америки.

Передумови Другої світової війни.

Повсякденне життя та культура в міжвоєнний період

Заняття №12. Друга Річ Посполита.

Чехословацька республіка. Угорщина

1. Відновлення польської державності. Юзеф Пілсудський.
2. Чехословацька республіка. Томаш Масарик.
3. Угорщина.

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: санація, примусова асиміляція;

час утворення нових держав у Центрально-Східній Європі;

особливості політики Польщі в Галичині та на Волині та причини наростання напруги між українцями та поляками в наслідок пацифікації, осадництва та колонізації;

труднощі становлення нових незалежних держав у Центрально-Східній Європі;

особливості авторитарних режимів у країнах Центрально-Східної Європи;

перебіг економічних, політичних і культурних процесів у країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період;

сутність національних проблем у регіоні.

Діяльнісний компонент

Синхронізовує процеси та події в країнах Центрально-Східної Європи;

характеризує геополітичне становище Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період;

встановлює передумови становлення авторитаризму в країнах Центрально-Східної Європи;

порівнює розвиток країн регіону в міжвоєнний період;

характеризує історичних діячів: Юзефа Пілсудського, Томаша Масарика.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №13. Румунія, Болгарія, Югославія в міжвоєнний період

1. Румунія в міжвоєнні роки.
2. Болгарія в міжвоєнний період.
3. Утворення Королівства сербів, хорватів і словенців. Проголошення Югославії. Становище національних меншин і міжнаціональні відносини у країнах регіону.

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: примусова асиміляція, сепаратистський рух, королівська диктатура;

час утворення нових держав у Центрально-Східній Європі, формування авторитарних режимів у регіоні, утворення Югославії;

труднощі становлення нових незалежних держав у Центрально-Східній Європі;

особливості авторитарних режимів у країнах Центрально-Східної Європи;

перебіг економічних, політичних і культурних процесів у країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період;

сутність національних проблем у регіоні.

Діяльнісний компонент

Синхронізовує процеси та події в країнах Центрально-Східної Європи;

характеризує геополітичне становище Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період;

визначає передумови становлення авторитаризму в країнах Центрально-Східної Європи;

порівнює розвиток країн регіону в міжвоєнний період.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №14. Японія. Китай та Індія

1. Японія. Мілітаризація економіки, державних інституцій та суспільної свідомості населення. Зовнішня експансіоністська політика.
2. Китай. Національна революція та боротьба за владу між КПК і Гомінданом. Чан Кайші.
3. Індія. Розгортання антиколоніальної боротьби. Махатма Ганді.

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає час національних революцій в Китаї;

зміст поняття «гандизм»;

вплив суперечностей Версальсько-Вашингтонської системи на розвиток країн Азії й міжвоєнний період;

тенденції економічного та суспільного розвитку країн Азії.

Діяльнісний компонент

Синхронізовує події економічного та суспільного життя Японії, Китаю, Індії;

виявляє (за допомогою карти) геополітичні інтереси Японії в міжвоєнний період;

визначає особливості модернізаційних процесів у країнах Азії, антиколоніального руху в Індії та національного руху в Китаї; характерні риси, причини та наслідки мілітаризації Японії;

аналізує економічне та суспільне життя населення в країнах Азії з позицій протистояння демократії та авторитаризму;

висловлює аргументовані судження про громадсько-політичну діяльність Махатми Ганді, Чан Кайші.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №15. Країни Передньої Азії. Латинська Америка

1. Розпад Османської імперії. Модернізація Туреччини та Ірану. Кемаль Ататюрк.
2. Основні аспекти Близькосхідної проблеми.
3. Латинська Америка: протиборство демократичних сил і диктаторських режимів.

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає час національних революцій в Туреччині;

зміст понять: латифундія, хунта, сіонізм;

вплив суперечностей Версальсько-Вашингтонської системи на розвиток країн Азії й міжвоєнний період; витоки та сутність Близькосхідної проблеми;

тенденції економічного та суспільного розвитку країн Азії та Латинської Америки.

Діяльнісний компонент

Синхронізовує події економічного та суспільного життя мусульманських держав та країн

Латинської Америки;

Визначає особливості модернізаційних процесів у країнах Азії та Латинської Америки;

Аналізує економічне та суспільне життя населення в країнах Азії та Латинської Америки з позицій протистояння демократії та авторитаризму;

висловлює аргументовані судження про громадсько-політичну діяльність Кемаля Ататюрка.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовна тема для навчального проекту:

– Філософія ненасильства у визвольних рухах ХХ ст. (досвід Махатми Ганді в діяльності Мартіна Лютера Кінга, Нельсона Мандели, радянських дисидентів).

Орієнтовні теми для написання есе:

– Портрет національного лідера на тлі епохи: Кемаль Ататюрк, Махатма Ганді, Чан Кайші, Сунь Ятсен (*на вибір викладача або студента*).

– Визвольні рухи першої половини ХХ ст. перед вибором: радикалізм чи ненасильницький опір.

Заняття №16. Утворення двох вогнищ війни.

Політика умиротворення агресорів

1. Утворення вогнищ війни на Далекому Сході, Африці та Європі. Нарощення озброєнь.
2. Політика “умиротворення” агресора.
3. Підтримка Радянським Союзом гітлерівського режиму в 1933 – на початку 1941 рр.
4. Радянсько-німецький пакт про ненапад (пакт Молотова-Ріббентропа) і таємні протоколи до нього.

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: політика “умиротворення”, аншлюс, Судетська проблема, “Мюнхен”, “Вісь”;

час утворення “Вісі”, Мюнхенської угоди, англо-франко-радянських переговорів у Москві, дату укладення пакту Молотова-Ріббентропа;

причини кризи Версальсько-Вашингтонської системи;

зумовленість зовнішньополітичних пріоритетів провідних країн світу суперечностями Версальсько-Вашингтонської системи;

причини та наслідки провалу проекту системи колективної безпеки (Східного пакту), англо-франко-радянських переговорів у Москві;

сутність політики “умиротворення” та її роль у наближенні Другої світової війни;

співвідповідальність СРСР за розпалювання Другої світової війни.

Діяльнісний компонент

Виявляє (за допомогою історичної карти) вогнища війни на Далекому Сході, в Африці та Європі, сфери впливу Німеччини та СРСР за таємним протоколом до пакту Молотова-Ріббентропа;

визначає причини та наслідки політики “умиротворення”, радянсько-німецького зближення й укладення пакту Молотова-Ріббентропа;

характеризує діяльність Ліги Націй в умовах загострення міжнародних відносин 1930-х рр.; порівнює передумови Першої та Другої світових воєн;

оцінює політичну позицію та діяльність європейських лідерів в умовах назрівання війни.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити

відповідальний вибір.

Орієнтовні теми для навчальних проєктів:

- ”Українське питання” в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни.
- Ліга націй в умовах назрівання Другої світової війни: заходи задля збереження миру і причини неефективності.

Заняття №17. Найважливіші досягнення науки і техніки

1. Найважливіші досягнення науки і техніки, їх вплив на повсякденне життя людей.
2. Основні ідеї й течії модернізму. Масова культура в міжвоєнний період.
3. Суспільно значимі здобутки науки та мистецтва.
4. Розвиток кінематографу. Олімпійський рух.

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: модерн, авангардизм, втрачене покоління, масова культура, джаз, мюзикл, олімпійський рух;

провідні наукові ідеї міжвоєнного періоду,

мистецькі здобутки та напрями (течії) модернізму;

передумови виникнення масової культури, олімпійського руху;

вплив кінематографу на розвиток культури.

Діяльнісний компонент

Характеризує зміни в повсякденному житті населення в першій половині XX ст.;

визначає тенденції в розвитку культури;

розповідає про досягнення науки і техніки періоду, пояснювати їхній вплив на повсякденне життя людей;

висловлює аргументовані судження про наукову/мистецьку діяльність Сальвадора Далі, Альберта Ейнштейна, Чарлі Чапліна.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовні теми для навчальних проєктів:

– Виставка творів у стилях модернізму (віртуальна екскурсія).

– “У передчутті війни...” (літературно-мистецька композиція з творів на антивоєнну тематику).

– Доля митців і мислителів в умовах протистояння демократії і тоталітаризму (дослідницький проєкт).

– Кіно: хитання між масовою культурою і мистецтвом (фестиваль кінотрейлерів).

Орієнтовна тема для написання есе:

– Кіно: від наукового експерименту до мистецтва.

II семестр

Друга світова війна. Облаштування повоєнного світу

Заняття №18. Початок війни (вересень 1939- червень 1941 рр.)

1. Причини, характер, періодизація Другої світової війни.
2. Характеристика основних періодів війни.
3. Основні театри воєнних дій.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: дивна війна, антигітлерівська коаліція;

хронологічні межі Другої світової війни та німецько-радянської війни;

характер, періодизацію Другої світової війни;

Діяльнісний компонент

Визначає (за допомогою історичної карти) основні театри воєнних дій, місця основних битв.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №19. Військові дії 1941-1943 рр.

1. План «Барбаросса». Напад Німеччини на СРСР.

2. Утворення антигітлерівської коаліції, її значення.

3. Військові дії на третьому етапі війни.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: антигітлерівська коаліція, Другий фронт, “Велика трійка”, колабораціонізм;

хронологічні межі Другої світової війни та німецько-радянської війни, *дати* ключових битв/військових операцій Другої світової війни.

внесок держав-членів антигітлерівської коаліції у досягнення перемоги над нацистською Німеччиною;

Діяльнісний компонент

Визначає (за допомогою історичної карти) основні театри воєнних дій, місця основних битв;

оцінити роль провідних представників світової політичної та військової еліти (Франкліна Рузвельта, Вінстона Черчіля, Йосифа Сталіна та ін.) у ключових подіях Другої світової війни.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №20. Особливості окупаційного режиму та Руху Опору

1. Особливості окупаційного режиму і руху Опору.

2. Людина під час війни.

3. Голокост. Праведники народів світу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: Рух Опору, Голокост, “Велика трійка”, колабораціонізм;
хронологічні межі Другої світової війни та німецько-радянської війни;
дати ключових битв/ військових операцій Другої світової війни;
характер, періодизацію Другої світової війни;
внесок держав-членів антигітлерівської коаліції у досягнення перемоги над нацистською Німеччиною і її союзниками;
особливості окупаційного режиму та Руху Опору на окупованих територіях.

Діяльнісний компонент

Характеризує течії в Русі Опору;
визначає передумови і наслідки Голокосту, виклики, перед якими опинилося людство в умовах Другої світової війни.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №21. Завершальний період війни в Європі та Азії

1. Капітуляція Німеччини та її союзників.
2. Нюрнберзький і Токійський процеси над воєнними злочинцями.
3. Політичні, економічні та соціальні наслідки Другої світової війни.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;
інформаційна;
логічна компетентність;
аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає хронологічні межі Другої світової війни та німецько-радянської війни, Нюрнберзького і Токійського судових процесів, утворення ООН;
внесок держав-членів антигітлерівської коаліції у досягнення перемоги над нацистською Німеччиною і її союзниками, створення ООН;
рішення Нюрнберзького і Токійського процесів над воєнними злочинцями.

Діяльнісний компонент

Обґрунтовує власні судження щодо наслідків і уроків Другої світової війни;
оцінює роль провідних представників світової політичної та військової еліти (Франкліна Рузвельта, Вінстона Черчіля, Йосифа Сталіна, Дуайта Девіда Ейзенгауера та ін.) у ключових подіях Другої світової війни.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовні теми для навчальних проєктів:

- Праведники народів світу: подвиг в ім’я людяності.
- Друга світова в об’єктиві кінокамери/на сторінках літературних творів.

Орієнтовна тема для написання есе:

- Моральний вибір у війні (досвід історичних та/або літературних героїв).

Заняття №22. Створення нової системи міжнародних відносин

1. Організація Об’єднаних Націй (ООН). Спеціалізовані організації під егідою ООН. “Загальна декларація прав людини” (1948 р.) і міжнародні пакти про права людини (1966 р.).
2. Радянська окупація Східної Європи.
3. Початок Холодної війни.
4. Доктрина Г. Трумена і “План Маршалла”.
5. Поділ Німеччини. НАТО та Організація Варшавського договору (ОВД): закріплення біполярності світу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: конфронтація, біполярний (двополюсний) світ, Холодна війна, соціалістичний табір, доктрина;

час створення ООН, МОП, МАГАТЕ, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Світового банку, ВООЗ; поділу Німеччини; утворення Північноатлантичного союзу (НАТО) і Варшавського блоку (ОВД);

характерні риси Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин;

мету, принципи та механізми діяльності ООН, спеціалізованих організацій під егідою ООН;

вплив “плану Маршалла” на відбудову повоєнної Європи і формування “двополюсного світу”;

значення “Загальної декларації прав людини” (1948 р.) і міжнародних пактів про права людини (1966 р.) як основи сучасного міжнародного права.

Діяльнісний компонент

Встановлює послідовність подій повоєнних часів, пов’язаних з утворенням “двополюсного світу”;

використовує карту як джерело інформації про територіальні зміни в Європі за підсумками війни;

встановлює причини і *спрогнозовує* можливі наслідки розв’язування Холодної війни.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Держави Північної Америки та Західної Європи.

Держави Центрально-Східної Європи: трансформаційні процеси

Заняття №23. Тенденції економічного, соціального, політичного розвитку держав Північної Америки та Західної Європи

1. Концепція постіндустріального (інформаційного) суспільства. Розширення прав людини.
2. Молодіжні виступи кінця 1960-х рр. Боротьба за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин. Прояви етнонаціоналізму
3. Соціальне ринкове господарство. Шведська соціальна модель.
4. Від Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) до Європейського союзу (ЄС).
5. Роль США та ЄС у сучасних міжнародних відносинах.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: неолібералізм, соціальне ринкове господарство, соціальне ринкове господарство, брексіт;

час укладення Римських угод та Маастрихтського договору;

значення творення Європейського Союзу;

основні тенденції розвитку політичних систем країн Заходу у другій половині ХХ – на

початку ХХІ ст.

Діяльнісний компонент

Встановлює послідовність і синхронність подій, пов'язаних з утвердженням у Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки;

охарактеризовує шведську соціальну модель, процеси зміцнення демократії та формування соціального ринкового господарства на Заході в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.; етнонаціональні проблеми Заходу та оцінює шанси на їх розв'язання у найближчому майбутньому;

визначає причини та наслідки боротьби за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин у країнах Заходу;

використовує карту як джерело інформації про процеси економічної інтеграції Західної Європи;

визначає причини та ознаки кризових явищ в ЄС, розробити стратегію їх подолання;

визначає роль ЄС в сучасних міжнародних відносинах.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовна тема для навчального проекту:

– Українська діаспора в державах Північної Америки та Західної Європи.

Орієнтовна тема для написання есе:

– Яким має бути сучасний політичний лідер.

Заняття №24. США та Канада (1945 – поч.ХХІ ст.)

1. США у 1945-1960 рр. Рух афроамериканців США за громадянські права.

2. США в 60-90 рр. ХХ ст.. Рейганоміка.

3. Сучасні внутрішньополітичні та зовнішньополітичні пріоритети американських президентів.

4. Канада. Проблема Квебеку.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: маккартизм, неоконсерватизм, рейганоміка;

час рейганоміки, виступів афроамериканців за громадянські права у США;

основні тенденції розвитку політичних систем країн Заходу у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.;

причини утвердження США як провідної держави “вільного світу”;

внесок української діаспори в науково-технічну революцію.

Діяльнісний компонент

Визначає причини та наслідки руху афроамериканців за громадянські права;

роль США та ЄС в сучасних міжнародних відносинах;

висловлює обґрунтоване судження про політичну діяльність Джона Кеннеді, Барака Обами, Рональда Рейгана, Дональда Трампа, П'єра Трюдо.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №25. Велика Британія та Франція (1945 – поч. ХХІ ст.).

1. Трансформація Британської колоніальної імперії.
2. Внутрішня і зовнішня політика лейбористських консервативних урядів у 40 – 70-х рр. XX ст. Тетчеризм.
3. Сучасне становище у країні. Проблема брексіту.
4. Четверта і П'ята республіка у Франції. Шарль де Голль.
5. Франція наприкінці XX-поч.XXI.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: неоконсерватизм, тетчеризм, неолібералізм, соціальне ринкове господарство, брексіт;

час тетчеризму;

основні тенденції розвитку політичних систем країн Заходу у другій половині XX – на початку XXI ст..

Діяльнісний компонент

Характеризує етнонаціональні проблеми Заходу та *оцінює* шанси на їх розв'язання у найближчому майбутньому;

Визначає причини та ознаки кризових явищ в ЄС, *розробляє стратегію* їх подолання;

висловлює обґрунтоване судження про політичну діяльність Тоні Блера, Маргарет Тетчер,

висловлює обґрунтоване судження про політичну діяльність Шарля де Голля, Франсуа Міттерана.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №26. Німеччина та Італія (1945 – поч. XXI ст.) Падіння авторитарних режимів у Південно-Західній Європі

1. Створення ФРН і НДР. Німецьке «економічне диво».
2. Об'єднання Німеччини. Німеччина у 90х рр.XX ст.-поч.XXI ст.
3. Італійське «економічне диво».
4. Італія у 90х рр.XX ст.- поч. XXI ст.
5. Падіння авторитарних режимів у Південно-Західній Європі.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: неоконсерватизм, неолібералізм, економічне диво, соціальне ринкове господарство; *час* падіння авторитарних режимів у Греції, Португалії та Іспанії;

основні тенденції розвитку політичних систем країн Заходу у другій половині XX – на початку XXI ст.;

значення об'єднання Німеччини.

Діяльнісний компонент

Встановлює послідовність і синхронність подій, пов'язаних з утвердженням у Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки;

визначає причини та наслідки тривалого економічного зростання в ФРН та Італії;

висловлює обґрунтоване судження прополітичну діяльність Конрада Аденауера, Сильвіо Берлусконі, Ангели Меркель.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №27. СРСР у 1945-1991 рр.

1. Результати Другої світової війни для народів Центрально-Східної Європи. Рада економічної взаємодопомоги (РЕВ).
2. Сталінська модель соціалізму .
3. «Хрущовська відлига». Антикомуністичні виступи.
4. Наростання системних кризових явищ у країнах регіону в 70–80-х рр. XX ст.
5. Перебудова в СРСР. Розпад Радянського Союзу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: перебудова, гласність, самоврядний соціалізм;

час утворення РЕВ; перебудови в СРСР, розпаду СРСР;

вплив на розвиток регіону Центрально-Східної Європи політичних процесів в СРСР та Холодної війни;

особливості втілення сталінської моделі соціалізму в країнах Центрально-Східної Європи;

Діяльнісний компонент

Визначає роль СРСР у формуванні соціально-економічної і політичної ситуації у країнах Центрально-Східної Європи у період сталінської диктатури та постсталінські часи;

використовує карту як джерело інформації про процес трансформації держав соціалістичного табору наприкінці 80-х років XX ст.;

встановлює причини розпаду СРСР.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №28. Комуністичні режими країн Центрально-Східної Європи.

Країни Центрально-Східної Європи на початку XXI ст.

1. Особливості розвитку Югославії.
2. Антикомуністичні виступи: “Працька весна” 1968 р.
3. «Оксамитові революції» в країнах Східної Європи. Розпад Югославії та Чехословаччини.
4. Країни Центрально-Східної Європи на початку XXI ст., їх роль у сучасних міжнародних відносинах.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: Працька весна, оксамитова революція, самоврядний соціалізм, соціалізм з

людським обличчям, Солідарність, шокова терапія;

– час Угорської революції, “Празької весни”, утворення РЕВ; перебудови в СРСР, “оксамитових революцій”, розпаду СРСР, Югославії та Чехословаччини;

– вплив на розвиток регіону Центрально-Східної Європи політичних процесів в СРСР та Холодної війни;

– особливості втілення сталінської моделі соціалізму в країнах Центрально-Східної Європи;

Діяльнісний компонент

Визначає роль СРСР у формуванні соціально-економічної і політичної ситуації у країнах Центрально-Східної Європи у період сталінської диктатури та постсталінські часи; роль етнічних проблем у дестабілізації ситуації в колишній Югославії;

використовує карту як джерело інформації про процес трансформації держав соціалістичного табору наприкінці 80-х років ХХ ст.;

встановлює причини революції в Угорщині, Празької весни, розпаду СРСР і падіння комуністичних режимів у Східній Європі.

порівнює трансформаційні процеси в країнах Центрально-Східної Європи;

визначає роль країн Центрально-Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах;

висловлює аргументовані судження щодо діяльності Олександра Дубченка, Йосифа Броз Тито, Леха Валенси, Вацлава Гавела.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовні теми для навчальних проєктів:

– “Празька весна” 1968 року.

– Роль лідерів у трансформаційних процесах у країнах Східної Європи на зламі 1980–1990-х рр. (на прикладі Вацлава Гавелла, Леха Валенси, інших).

Заняття №29. Японія

1. Повоєнне реформування Японії.

2. Джерела та наслідки економічного піднесення.

3. Внутрішньо- та зовнішньополітичні пріоритети.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає час японського економічного дива;

причини й особливості «японського економічного дива».

Діяльнісний компонент

Встановлює послідовність і синхронність подій, що відбулися в країнах Азії, Африки;

використовує карту як джерело інформації про процес деколонізації Азії та Африки, геофактори, що сприяли формуванню тут військово-політичних союзів й економічних регіонів;

порівняти “японське економічне диво” з аналогічними явищами в Німеччині та Італії; основні тенденції розвитку країн Азії, Африки;

висловити аргументовані судження щодо діяльності Хірохіто.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №30.

Країни Близького Сходу в другій половині ХХ-на поч. ХХІ ст.

1. Утворення Ізраїлю.

2. Близькосхідна проблема та шляхи її врегулювання.
3. Ісламська революція в Ірані. “Арабська весна”.
4. Конфлікт у Сирії. Ісламська держава Іраку і Леванту.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: Арабська весна, ісламська революція, ісламський фундаменталізм; час ісламської революції в Ірані, початку “Арабської весни”, формування ІДІЛ; утворення Ізраїлю.

причини й особливості близькосхідної проблеми, Ісламської революції в Ірані, “Арабської весни”, конфлікту в Сирії;

вплив конфлікту в Сирії та терористичної діяльності ІДІЛ на розвиток регіону і світу.

Діяльнісний компонент

Встановлює послідовність і синхронність подій, що відбулися в країнах Азії, Африки;

використовує карту як джерело інформації про процес деколонізації Азії та Африки, геофактори, що сприяли формуванню тут військово-політичних союзів й економічних регіонів; **визначає** можливі способи врегулювання близькосхідної проблеми;

порівнює основні тенденції розвитку країн Азії, Африки.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв’язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №31. Китай та Індія

1. Проголошення КНР. Культ особи Мао Цзедуна.
2. Великий стрибок, комуни, культурна революція.
3. Трансформаційні процеси в Китаї на зламі ХХ–ХХІ ст. Ден Сяопін.
4. Утворення Індійської республіки та Пакистану.
5. Конфесійне протистояння в регіоні. ІНК. Індіра Ганді.
6. Індія на зламі ХХ–ХХІ ст.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннявий компонент

Знає зміст понять: Рух неприєднання, деколонізація;

час реалізації курсу “трьох червоних знамен” і культурної революції Мао Цзедуна, здобуття незалежності народами Індії;

причини й особливості “культурної революції” в Китаї, “чотирьох модернізацій” Ден Сяопіна;

вплив конфлікту в Сирії та терористичної діяльності ІДІЛ на розвиток регіону і світу.

Діяльнісний компонент

Встановлює послідовність і синхронність подій, що відбулися в країнах Азії;

використовує карту як джерело інформації про процес деколонізації Азії, геофактори, що сприяли формуванню тут військово-політичних союзів й економічних регіонів;

порівнює основні тенденції розвитку країн Азії, Африки та Латинської Америки;

висловлює аргументовані судження щодо діяльності Індіри Ганді, Джавахарлала Неру, Ден Сяопіна, Мао Цзедуна.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №32. Країни Африки. Латинська Америка

1. Деколонізація Африки.
2. Крах апартеїду.
3. Країни регіону на зламі XX–XXI ст.
4. Революція на Кубі. Фідель Кастро.
5. Проблеми політичного та економічного життя латиноамериканських держав на зламі XX–XXI ст.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаний компонент

Знає зміст понять: Рух неприєднання, Рік Африки, апартеїд, деколонізація; час деколонізації Африки, ліквідації апартеїду, революції на Кубі; причини й особливості революції на Кубі; деколонізаційних процесів у світі.

Діяльнісний компонент

Встановлює послідовність і синхронність подій, що відбулися в країнах Азії, Африки та Латинської Америки;

використовує карту як джерело інформації про процес деколонізації Азії та Африки, геофактори, що сприяли формуванню тут військово-політичних союзів й економічних регіонів; визначає подолання наслідків апартеїду; особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Латинської Америки;

порівнює основні тенденції розвитку країн Азії, Африки та Латинської Америки;

висловлює аргументовані судження щодо Фіделя Кастро, Нельсона Мандели.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовна тема для практичного заняття:

– Моделі інноваційного розвитку нових азійських незалежних держав.

Орієнтовна тема для написання есе:

– Сучасні країни Азії: діалог західної та східної цивілізацій.

Заняття №33. Міжнародні відносини у другій половині XX-на поч. XXI ст.

1. Динаміка Холодної війни. Протистояння НАТО і ОВД.
2. Прояви міжнародної напруженості (Берлінська криза, війна в Кореї, Карибська криза, війни у В'єтнамі й Афганістані).
3. Період “розрядки” в міжнародній політиці. Гельсінська конференція 1975 р.
4. Рецидиви Холодної війни на зламі XX–XXI ст.
5. Проблема міжнародного тероризму.
6. Агресія Росії проти України в 2014 р. Російсько-українська війна.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;
аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: Берлінська криза, Карибська криза, розрядка, нове політичне мислення, багатополарний світ, міжнародний тероризм;

час Холодної війни, Берлінської і Карибської кризи, війн у Кореї, В'єтнамі, Афганістані, проведення Гельсінської конференції;

причини, ознаки, динаміку та наслідки Холодної війни, міжнародного тероризму; політики розрядки, Гельсінської конференції.

Діяльнісний компонент

Використовує карту як джерело інформації про події Холодної війни: Берлінську кризу, Карибську кризу, війну у Кореї та В'єтнамі, в Афганістані, сучасну геополітичну ситуацію у світі;

пояснює вплив Гельсінської конференції на міжнародні відносини на зламі XX–XXI ст.;

характеризує Берлінську кризу, війну в Кореї, Карибську кризу, війни у В'єтнамі та Афганістані як прояви загострення міжнародних відносин в умовах Холодної війни;

пояснює процеси переходу від біполярності до багатополарного світу; вплив “нового політичного мислення” та розпаду СРСР на міжнародні відносини кінця XX ст.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Орієнтовні теми для практичних занять:

- Міжнародні відносини другої половини XX – початку XXI ст.: точки перетину інтересів.
- Демонтаж результатів періоду “розрядки”: причини і наслідки.

Заняття №34. Основні тенденції розвитку культури

в другій половині XX-на поч. XXI ст. Тематичне оцінювання

1. Науково-технічно революція.
2. Освітні системи.
3. Розвиток літератури, образотворчого мистецтва, архітектури, музики, театру, кіно й спорту.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: науково-технічна революція (НТР), високі технології, неореалізм, функціоналізм, постмодернізм, соціальний реалізм, абстракціонізм, поп-арт;

динаміку, напрямки і здобутки НТР;

діяльність видатних представників науки, літератури, мистецтва і спорту другої половини XX – початку XXI ст.;

базові художні принципи провідних мистецьких течій сучасності.

Діяльнісний компонент

Характеризує зміни у соціальній структурі суспільства;

визначає вплив основних досягнень НТР на життя суспільства; сучасні тенденції в освіті, літературі, образотворчому мистецтві, архітектурі, музиці, театральному мистецтві, кінематографії й спорті;

визначає і пояснює різницю в умовах розвитку культури на теренах ЄС та в інших регіонах світу (на вибір);

визначає соціальні наслідки НТР.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Заняття №35. Модерне (індустріальне) та постмодерне (інформаційне) суспільства: тяглість та зміни. Підсумкове заняття

1. Зміни у змісті та характері праці, соціальній структурі суспільства, якості життя людей країн світу.
2. Становлення постіндустріального (інформаційного) суспільства.
3. Культура «віртуальної реальності».

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності

Предметні компетентності

Предметно-історична компетентність студента

просторова компетентність;

інформаційна;

логічна компетентність;

аксіологічна компетентність.

Знаннєвий компонент

Знає зміст понять: високі технології, неореалізм, функціоналізм; динаміку, напрямки і здобутки НТР.

Діяльнісний компонент

Характеризує зміни у змісті та характері праці, соціальній структурі суспільства;

визначає вплив основних досягнень НТР на життя суспільства; *порівнює* зміст і характер праці, а також соціальну структуру модерного (індустріального) та постмодерного (інформаційного) суспільства;

визначає соціальні наслідки НТР.

Ціннісний компонент

Усвідомлює духовні цінності, принципи власної поведінки і поведінки інших людей, застосовує вміння розв'язувати світоглядні (ціннісні, моральні) конфлікти і робити відповідальний вибір.

Форми поточного та підсумкового контролю

Контроль здійснюється шляхом фронтального усного, індивідуального усного та письмового опитування (контрольні та самостійні письмові роботи), вирішення тестових завдань, проведення тематичних атестацій.

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є *поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання*.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне та фронтальне опитування; робота з діаграмами, схемами; робота з контурними картами; виконання студентами різних видів письмових робіт; взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на занятті.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень студентів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт та навчальної активності студентів.

Перед початком вивчення чергової теми всі студенти мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

У процесі вивчення значних за обсягом тем дозволяється проводити декілька проміжних тематичних оцінювань. І, навпаки, якщо на опанування матеріалу теми передбачено, наприклад, 2-3 навчальні години, вони можуть об'єднуватися для проведення тематичного оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік - на основі семестрових оцінок.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гісем, О. В.; Мартинюк, О. О. Всесвітня історія (рівень стандарту), підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – Ранок, 2018
2. Гісем, О. В.; Мартинюк, О. О. Всесвітня історія (рівень стандарту), підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – Ранок, 2019
3. Полянський П.Б. Всесвітня історія (рівень стандарту), підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – Грамота, 2018.
4. Полянський П.Б. Всесвітня історія (рівень стандарту), підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – Грамота, 2018.
5. Сорочинська Н.М., Гісем О.В. Всесвітня історія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти . – Навчальна книга – Богдан, 2018
6. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія, підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – К: Генеза, 2018
7. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія, підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – К: Генеза, 2019
8. Щупак І.Я. Всесвітня історія, підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – Оріон, 2018
9. Щупак І.Я. Всесвітня історія, підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. – К.: УСВЦ «Оріон», 2019

Додаткова:

1. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Всесвітня історія. 10-11 класи: Наочний довідник О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. - К.; Х.: Веста, 2007. - 160 с.
2. Ніколенко К.І., Муценко М.П. Тестові завдання зі всесвітньої історії – Грамота, 2008.
3. Всесвітня історія. Тести, 6-11 кл. (за ред. Л. Мисик) – Академія, 2007

Інформаційні ресурси:

www.istpravda.com.ua - Історична правда

www.history.org.ua - Інститут історії Національної Академії наук України

www.memory.gov.ua - Український інститут національної пам'яті

www.history.rin.ru - Історична інформація, мапи цікаві факти

history.vn.ua - Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії

www.prostir.museum - Музейний простір України

www.history.com.ua - Український історичний портал